

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

De Horis Canonicis Juxta Rubricas Breviarii Romani ritè recitandis - In qua etiam ipsæ Rubricæ Notis brevibus illustratæ, & Martyrologij Romani nomina suis Accentibus signata continentur, Ad Faciliorem Discentium Vsvm Ac Praxin

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1676

§. 4. De aliorum Ministrorum Officiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48333)

deinde cum Officiatore *Pater & Ave* signo Crucis se signat. Dum canitur *Gloria*, monet capitis inclinatione ad profundam inclinationem faciendam (quod idem etiam facit singulos Psalmos, & quando cantatur *Sanctum & terribilem* *Sit nomen Domini &c.* Tandem ubi semel cantatum est *Sedens à dextris*, birretum Officiatori porrigit, & factâ eidem reverentiâ ad sedem suam se confert.

IV. Sub finem ultimi Psalmi surgit, & per hoc Cottam monet ad candelas accendendas. Dum canitur *sicut erat* prodit in medium, non tamen longè à suo loco, & dat fandi signum: tum accedit ad medium plani Altaris, & factâ reverentiâ ad Officiatoris dextram se sistit, profundâ capitis inclinatione priùs illi reverentiam exhibens. Finito Organosono accipit birretum ab Officiatore, illudque finito Hymno iterum porrigit.

V. Ad initium Cantici *Magnificat* surgit, accipit birretum ab Officiatore, signat se Crucis signo, & sequitur Officiatorem ad medium Altaris euntem, ibique à tergo illius sistit, & manet, donec redeat. Dum incensatur, respondet incensanti modicâ capitis inflexione. Finito Cantico reddit birretum Officiatori, si vult sedere, iterumque eo surgens accipit, & post cantatum *Dominus deus nobis*, comitatur illius ad planum Altaris, ac post finem Vesperarum birretum illius Diacono porrigit, & ordine, quo egressus est, ad Sacristiam redit; ita tamen, ut, ubi ad Sacristiam venit, priùs Assistentes eam introire sinat, & in ingressu Crucis & Officiatoris reverentiam faciat.

§. IV.

De aliorum Ministrorum Officiis.

I. **S**ubstitutus ante initium Vesperarum librum defert in Chorum, & collocat supra Cancellos, deinde circumspicit, an omnia sedilia suo loco & ordine sint disposita, candelabra accensa, & justo numero ac ordine posita. In exitu per Sacristiam ipse Ceroferarios solus sequitur. Sedens à dextris primi Assistentis. Dato post Psalmos signo ad fandum porrigit librum Acolytho vicino ex Majoribus. Dum Capitulo absoluto cantatur *Deo gratias*, comitatur Thuriferarium in Sacristiam, & reducit, dum cantatur *Antiphona*

tiphona ad *Magnificat*. Pari modo peractâ thurificatione cum ducit, & reducit.

II. *Thuriferarius* ante initium Vesperarum videt, ut ad manum sit thuribulum, navicula, thus, prunæ, & forceps. In egressu primus est, & sine navicula & thuribulo incedit. In Presbyterio sedet à sinistris secundi Assistentis. Finito Capitulo accedit ad Sacristiam, & paulò ante *Magnificat* cum thuribulo & navicula redit, offert more solito Officiatori thuribulum pro thure imponendo, & dat postea clausum primo Assistenti. Peractâ incensatione Altaris accipit à primo Assistente in cornu Epistolæ thuribulum, illudque eidem reddit, ubi Officiator ad suam sedem redierit, simulque fimbriam dextram pluvialis incensantis elevat. Mox recipit thuribulum, & nisi juxta consuetudinem primus ex Assistentibus id faciat, præmissis debitis reverentijs eos, qui in Choro sunt, incensat, duplici ductu (nisi dignitas triplicem requirat) inclinatione capitis antè & post præmissa. Post hos primùm Assistentes pariter duplici ductu, uno verò Cæremoniariarum incensat; reliquos autem Ministros à dextris simul omnes salutatur modicâ reverentiâ, capite parùm inclinato, & quasi in gyrum ducto, & thurificat singulos simplici ductu, sed sine mora, & per modum unius, eademque ratione mox etiam eos, qui à sinistris sunt, thurificat. Denique populum modicâ inclinatione antè & post facta, priore quidem à sinistra ad dextram, posteriore à dextra ad sinistram caput movendo, triplici ductu abrupto, hoc est, in medio, à dextris, seu ex parte Evangelij, & à sinistris, seu ex parte Epistolæ stans ferè in medio Presbyterij, vel si proftet SS. Sacramentum, extra Cancellos in latere Evangelij. Quòd si *Magnificat* ad finem vergat, incensatione nondum finitâ ad *Gloria* hæc abrumpenda erit, stabitque ipse conversus ad aram cum profunda capitis inclinatione. absolvet autem sub *sicut erat*. Si nec ad *Dominus vobiscum* absolvisset incensatione, omnino cessat. Peractâ verò incensatione, thuribulum in Sacristiam refert, & mox regressus in suo loco post genuflexionem consistit. In ingressu iterum primus alios antecedit.

III. *Ceroferarij* curant, ut ante initium candelabra candelis accensis instructa habeant. In egressu sequuntur thuriferarium candelabra portantes. Ubi ad Altare ventum est, ad

cornu

cornua gradus infimi accedunt, & conversis ad se invicem vultibus exspectant, donec Officiator sit ingressus, eique sequentes se cuncti put inclinant; deinde cum eodem & aliis Ministris facientes lineam rectam genuflectunt, & dum alij orant, ipsi sua candelabra in extremis infimi gradûs cornibus deponunt, & ibi candelas extinguunt, statimque redeunt ad antiquum locum, factâ cum alijs genuflexione præcedunt Officiatorem ad suam sedem, & factâ illi reverentiâ ad sua loca pergunt. Finito ultimo Psalmo, quando Cæremoniarius signum dedisset, surgunt, & profundam capitis inclinationem in transitu Officiatori facientes ad sua candelabra accedunt, ubi in medio convenientes & candelabra sua ferentes ad Officiatorem accedunt, & ante Ministros de libro servientes, conversis ad invicem vultibus consistunt. Dum Chorus finito Capitulum respondet *DEO gratias*, ipsi factâ profundâ capitis inclinatione recedunt ad medium, genuflectunt, & candelabra in locis ponunt, non tamen ante inceptum Hymnum, nec gradûs cornua consistunt, sed ad suum locum consuetae accedunt; stant, ut ceteri, manentque, donec Hymnus absolvatur. Si Hymnus sit *Veni Creator Spiritus*, vel *Ave marie*, stant, & candelabra recedunt parumper, & soli stant cum candelabris, quæ finita primâ Strophâ suo loco reponunt, atque ad sua loca redeunt. Ad initium Cantici *Magnificat* recipiunt candelabra, & Officiatorem stantes utrinque ad cornua gradûs infimi exspectant. Dum incensantur Ministri, statim ab initio vertuntur versus Thurificantem, & sic manent, donec omnes Ministri incensati sint. Finito Cantico factâ in medio genuflexione accedunt ad Officiatorem, sicut ad Capitulum, & Orationem finitâ vertunt se ad Altare, donec *Dominus vobiscum* cantetur. tunc enim recedentes, & in medio ante infimum gradum convenientes, inde factâ genuflexione se ad cornua gradum conferunt, ibique candelabra deponunt, non tamen consistunt, sed ad suum locum ordinarium pergunt. Dicto *Dominus det nobis*, præcedunt Officiatorem ad medium, & ibi stant, & candelabris quantavis alijs ad Antiphonam. In fine redeunt ad Sacristiam, ante illam subsistunt. & post Assistentem ac Cæremoniarium ingrediuntur.

IV. *Acolythi seu Cozzati* egrediuntur post Substitutum post quem etiam ex parte Epistolæ, uti & ex parte Evangelii

post Thuriferarium sedent. Dum Officiator ad sedem suam
 se confert, duo Majores in vicem legis cum libro stant ante
 Officiatorem vultibus ad se mutuo conversis. Dicto *siue*
erat, ad sua loca redeunt, factis, ubi oportet, reverentijs.
 Sub finem ultimi Psalmi, medij duo Cottati surgunt, birretâ
 in scammis deponunt, factâque in medio genuflexione, acci-
 piunt virgas, quisque ex sua parte, in quarum summitatibus
 sint parvæ candelæ, & cum iisdem utraque manu gestatis, ita
 ut virgarum summitas versùs Altaris medium utrinque sit
 pariter inclinata, accedunt extra cornua graduum ad Altare,
 & accensis ibi parvis candelis modicâ corporis inversione
 accendunt candelas Ceroferariorum, & in magnis cande-
 labris, postea virgas ad suum locum deferunt, easque parvis
 ibi candelis extinctis suspendunt, & ad suas sedes redeunt at-
 tendendo, ut pari passu incedant, simul virgas ad extremas
 Altaris candelas admoveant, simul extinguant, & accendant,
 tergum Altari vel Officiatori non obvertant, & ad sua loca
 perveniant antè, quàm reliqui surgunt. Finitis Psalmis, dato
 signo ad surgendum, Acolythus major accipiens à Substituto
 librum, portat eum supra pectus, accedit cum Socio post Ce-
 roferarios ad Officiatorem, ibique ita stantes, ut tergum Al-
 tari non vertant, capitis profundam inclinationem faciunt,
 & dum ille Capitulum canit, librum tenent, absolutoque Ca-
 pitulo, factâ ad Hymni intonationem reverentia recedunt
 iterum, & librum supra Cancellos ponunt. Ubi ante inchoa-
 tum *Magnificat* Thuriferarius cum thuribulo advenerit, duo
 minimi Acolythi utrinque ad cornua Altaris accedunt, si-
 mulque cum Thuriferario genuflexionem facientes ascen-
 dunt ad Altare, & in extremitatibus velum conduplicando,
 Altaris tabulam discooperiunt dimidiatam, decorè tamen,
 & simul, factâque iterum ad cornua genuflexione ad sua loca
 redeunt. Peractâ verò omnium, etiam, qui in Choro sunt,
 incensatione, iterum accedunt cum solitis genuflexionibus,
 atque Altare cooperiunt. Finito *Magnificat* duo Acolythi
 medij Candelas in Candelabris majoribus extinguunt. Ma-
 jores verò librum ferentes ad Officiatorem, sicut ad Capitu-
 lum, accedunt, nec ante dictum secundò *Dominus vobiscum*
 discedunt, librumque supra cancellos ponunt. Vergente ad
 finem Antiphona B. Virginis, iisdem accedunt ad Officiatorem
 ex utro-

ex utroque cornu, & supra primum gradum flectentes, conversis sibi invicem faciebus, librum tenent, donec orationem absolverit.

V. His omnibus Ministris, in Vesperis communes sequentes Cæremoniæ. Ante egressum faciunt omnes Crucem primùm, postea Officiatori profundam reverentiam. Egrediuntur detecto capite, dimissis oculis, manibus tenentes ante pectus pileos quadratos, gravi incessu, selqui passum stantes tam à præcedentibus, quàm sociis, Officiatori, quærities apud ipsos transit, caput inclinant. Sub Psalmis vel Cantico, quoties à Cæremoniario monentur, caput detegunt profundè, illud cum humeris versùs Altare inclinant, usque dum iterum signum elevandi à Cæremoniario detur. Si vero Officiator cum Assistentibus sub Hymno vel Antiphona, in accessu ad Altare & recessu genua flectat, eidem se & accommodant. Quando sub Cantico incensantur à Thurificariario vel Cæremoniario, capitis inclinatione Thurificariario respondent, & mox simili inclinatione proximum incensandum invitant. In ingressu ad Sacristiam eundem ordinem in egressu observant; si tamen ad januam Sacristiæ venerint, ibidem consistunt, & duas lineas rectas facientes Officiatori Assistentibus & Cæremoniario honorem primæ ingressus relinquunt, & tùm primùm Ceroferarij, ac reliqui ingressus, ac in linea recta stantes, Cruci profundam faciunt reverentiam, postea Officiatori, juvant Assistentes in processus mentis exuendis, sicque ipsi etiam tandem suas Cottas imponunt.

VI. Quando quatuor duntaxat adhibentur Acolytum, tum medij duo præter suum Officium etiam Majorum Officium assumunt, & librum ad Officiatorem deferunt, tenentque. Si verò duo duntaxat adhiberentur, hi omnium Officium suscipere debent. Idem circa Assistentes observandum est, scilicet, si hi non adhibeantur, Cæremoniarius & Substitutorum Officium suppleant, maxime in incensatione

ad *Magnificat* fieri solita.

* * *